

to locate hanging over something or from something; to locate with the stream; to locate marking off something. Each verb group examples are given, and the explanatory dictionary meanings of group main verbs are pointed. The semantic structure of the verbs of each group and its influence on the syntax of the sentence are analyzed, these verbs are observed from the position static/dynamic. These recommendations can be used by students while studying German language.

Key words: *spatial relations, the verbs with the spatial semantic, the classification of the verbs with the spatial semantic.*

Отримано: 7 липня 2017 р.

УДК 378.016:811.111]:004.9

Я. В. Саволайн

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасному вчителю іноземної мови вже недостатньо просто мати глибокі предметні знання, володіти практичними вміннями та навичками. Йому необхідно творчо використовувати набуті знання в нестандартній змінній ситуації, виявляти конструктивність в організації і плануванні педагогічного процесу.

Актуальність статті зумовлена інтенсивністю впровадження в навчальний процес нових інформаційних технологій в процес навчання англійської мови. Існує багато публікацій і досліджень стосовно використання сучасних методик навчання для підвищення ефективності оволодіння іноземними мовами.

На всіх етапах вивчення граматичної компетенції доцільно використовувати новітні технології, які підвищують інтерес учнів і в той же час сприяють співпраці викладача і студента на уроці, допомагають давати учням міцні знання і розвивати комунікативну компетенцію та йти в ногу з часом і не відставати від прогресу. Але очевидним є те, що жоден із технічних засобів, якими б значущими не були його дидактико-методичні можливості, не може розглядатись як універсальний.

Комп'ютерні навчальні програми в навчанні англійської мови, вважає Є.Л. Носенко, стали використовуватися з 80-х рр. ХХ в. Він говорить про те, що «автоматизовані навчальні системи відносяться до так названих комбінованих технічних засобів навчання» [4, 10].

«Про те, що комп'ютери стрімко ввійшли в наше життя й у процес навчання англійської мови, трохи потіснивши традиційні методики і змусивши викладачів іноземних мов вирішувати проблеми, про існування яких кілька десятків років тому жоден лінгвіст навіть не підозрював» пише С.В. Фадеєв [3, 15]. Немає нічого дивного в тому, що не усі викладачі виявилися готовими до широкого впровадження комп'ютерів у таку нетрадиційну сферу, як навчання іноземним мовам.

Найбільший успіх у навчанні іноземних мов забезпечує комплексне використання технічних засобів, при якому в сприйнятті навчального матеріалу беруть участь одночасно кілька аналізаторів. Бажані інтенсивність та ефективність процесу навчання досягаються лише в результаті раціонального використання всіх наявних технічних засобів, враховуючи дидактичні «плюси» та «мінуси» кожного з них.

Важливість впровадження нових технічних засобів навчання з метою підвищення ефективності та якості процесу навчання іноземних мов, виключна вагомість формування іншомовної комунікативної компетенції, зокрема граматичної компетенції, при комплексному застосуванні сучасних технічних засобів, є актуальною завжди.

Для ефективного використання ТЗН у комплексі необхідно:

1) знати систему сучасних технічних засобів та можливості їх використання у навчальному процесі;

2) відібрати технічні засоби, які необхідно використовувати у комплексі для виконання певних навчальних завдань;

3) визначити техніко-дидактичні можливості кожного ТЗН і переваги певного технічного засобу на конкретному етапі навчання граматики;

4) врахувати методичні та психолого-педагогічні аспекти комплексного застосування ТЗН.

Досвід використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі свідчить, що комп'ютер здатний виявляти резерви навчального процесу, особистості учня; комп'ютер збільшує дидактичні можливості викладача, полегшує його працю, бере на себе найважчу частину навчаль-

ної роботи. У порівнянні з іншими технічними засобами комп'ютер має цілий ряд переваг, суттєвих для ефективної організації навчального процесу.

Для організації навчального процесу можна запропонувати приблизну модель формування в учнів граматичної компетенції. Модель передбачає комплексне застосування технічних засобів та включає такі основні етапи навчання: введення, тренування, практику і контроль. Згідно з цією моделлю формування в учнів граматичної компетенції здійснюється в два цикли. Перший цикл передбачає формування навичок уживання граматичної структури; другий цикл – використання набутих умінь в усному та писемному мовленні під час занять.

Можливості використання Інтернет-ресурсів величезні. Інтернет створює умови для отримання будь-якої необхідної вчителю та учням інформації, що знаходиться у будь-якому місці земної кулі: країнознавчий матеріал, новини з життя молоді, статті з газет та журналів, необхідну літературу, новини в режимі реального часу та багато іншої корисної та цікавої інформації. Розгалужені пошукові можливості мережевих систем дають змогу оперативно знаходити потрібну інформацію, стимулюють активність студента в її пошуку. Це дає можливість змінити саму концепцію інформаційного забезпечення та здійснити принципово новий підхід до організації аудиторної та самостійної роботи учнів

Мережа Інтернет є унікальним засобом, який надає можливість спілкування, наприклад, за допомогою електронної пошти або в режимі реального часу (on-line), отже головною метою навчання іноземної мови – це комунікативна діяльність, тобто практичне володіння іноземною мовою. Інтернет допомагає учням спілкуватися з носіями мови; брати участь у телекомунікаційних проєктах, у різноманітних конкурсах і олімпіадах, текстових і голосових чатах; публікації творчих робіт учнів на освітніх сайтах тощо. При цьому відбувається цікавий повноцінний діалог або навіть полілог. Це створює унікальну автентичну ситуацію діалогічного мовлення.

Також варто зазначити, що використання мережевих технологій та телекомунікацій надає доступ студентам до значного обсягу інформаційних ресурсів, тобто є джерелом додаткової інформації. Адже Інтернет – це величезна довідково-інформаційна система, яка може бути використана для вивчення мови. Матеріали, знайдені в Інтернеті можуть бути роздруковані і використані під час традиційного уроку, навіть за такого використання вивчення іноземної мови змінюється: користувач Інтернету отримує актуальну і автентичну інформацію.

Найбільш повно можливості Інтернету розкриваються під час використання його безпосередньо на уроці. Ідеальними умовами для цього є наявність комп'ютерного класу з підключенням до мережі Інтернет. Насамперед у разі використання Інтернету на уроці іноземної мови вчителю необхідно дати відповідь на запитання: для кого, для чого, коли, в якому обсязі повинен бути використаний Інтернет, оскільки дуже важко зорієнтуватися у величезному об'ємі інформації. Сайти, які є корисними для вчителя іноземної мови і які можуть бути використані на уроці, можна розділити на інформаційні та власне навчальні. Інформаційні сайти використовують для добору цікавих текстових документів, творчих завдань. Спеціальні навчальні сайти містять різні види робіт, вони розроблені з урахуванням рівня знань учнів. Робота саме з такими сайтами є цікавою і корисною у вивченні мови. Крім того, є група вузькоспеціальних навчальних сайтів, призначених для навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, говоріння та аудіювання), вивчення фонетики, граматики, лексики тощо. У роботі з навчальними сайтами обирається той рівень складності, який відповідає рівню підготовки учнів. Навчальні сайти зазвичай мають кілька рівнів складності; щодо інформаційних сайтів, то учитель має сам визначитися з добром матеріалу відповідної складності. Організація ефективного навчання за допомогою навчальних сайтів залежить від наступного:

- чіткого формулювання завдань;
- конкретних вказівок щодо їхнього виконання;
- добору матеріалу відповідно до потреб комунікації та компетенції учнів;
- вмілого використання часу і простору.

Учитель має пропонувати завдання, спрямовувати пошукову діяльність учнів, допомагати їм зрозуміти інформацію та спілкуватися в Інтернеті іноземною мовою. Вчитель повинен бути поруч з учнем, коли він потребує допомоги, однак не заважати йому працювати самостійно, стежити за часом, спрямовуючи роботу таким чином, щоб усі учні були задіяні протягом усього заняття. Учитель співпрацює з учнями, використовуючи технічний засіб, що є надзвичайно привабливим для учнів.

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновки: всесвітня мережа Інтернет стає невід'ємною складовою у вивченні іноземної мови і може бути використана як:

– засіб автентичного спілкування з носіями мови на актуальні для учня теми за допомогою листування між окремими учнями і між цілими класами та школами, обмін інформацією між навчальними закладами різних міст, країн, чатів, участі в онлайн-конференціях;

- джерело додаткової інформації;
- засіб вивчення іноземної мови за допомогою спеціалізованих сайтів.

На етапі введення використовується відеофонограма. Демонструється фрагмент відеофільму. Показується функціонування нової граматичної структури в «живому» мовленні, робиться установка на активне сприйняття фрагмента відеофільму. Учні отримують завдання визначити нову дієслівну граматичну структуру, а також елементи її утворення. Другим кроком є подання загальної схеми утворення граматичної структури, правил її вживання, вживання допоміжних дієслів, правил утворення з використанням комп'ютерної програми.

На етапі тренування здійснюється формування навичок утворення та вживання граматичної структури шляхом виконання комп'ютерних граматичних вправ.

На етапі практики продовжується формування навичок утворення та вживання граматичної структури шляхом виконання тренувальних вправ на комп'ютері, а також формування граматичної компетенції в цілому шляхом моделювання ситуацій та впровадження елементів рольової гри на основі фрагмента відеофільму через усномовленнєву парну і групову діяльність учнів. Для самостійної роботи учнів можна розробити додаткові комп'ютерні вправи, орієнтовані на запобігання тим помилкам, яких найчастіше допускаються учнями з даної граматичної теми.

На етапі контролю учні виконують тест під керівництвом викладача на комп'ютерах. Перевіряються набуті навички утворення і вживання структури, яка вивчається. Об'єктом контролю є рівень сформованості вмінь використовувати граматичну навичку для висловлювання своїх думок в усному та писемному мовленні у відповідній часовій формі. Відповіді учнів фіксуються вчителем.

На основі узагальнення теоретичних положень комплексного використання технічних засобів у процесі навчання іноземної мови можна зробити такі висновки: з розвитком та вдосконаленням ТЗН, розширенням їх дидактико-педагогічних можливостей з'являються нові варіанти раціонального поєднання їх у комплекси для досягнення вищої ефективності процесу навчання іноземних мов.

За останні роки це питання стало особливо актуальним у зв'язку з появою таких найновіших на сьогоднішній день технічних засобів як комп'ютер, відео, а також електронно-акустичного лінгафонного обладнання. Комплексне використання відео, комп'ютера та лінгафонного обладнання в процесі навчання іноземних мов створює особливе комунікативне середовище, в якому забезпечуються набуття міцних знань та формування іншомовної граматичної компетенції шляхом підвищення можливостей сприйняття та опрацювання інформації учнями.

Список використаних джерел

1. Болотов В. А. Компетентностная модель: от идеи общеобразовательной программе / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 7–18.
2. Бориско Н. Ф. Тенденции развития учебно-методических комплексов с учетом новых информационных и коммуникационных технологий (Интернет) // Иноземні мови. – 2001. – № 3. – С. 10–21.
3. Войцех Р. М. Використання ТЗН та комп'ютерної техніки. – Освітнянський вісник, смт Чорнобай. – № 7, 2010.
4. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості / О. В. Глузман // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2. – С. 51–61.
5. Носенко Є. Л. Застосування ІТ в освіті / Є. Л. Носенко // Иноземні мови в школі. – 2004. – № 6. – С. 9–11.
6. Поршнева Е. Р. Грамматические концепты и способы их построения при изучении иностранного языка / Е. Р. Поршнева, О. В. Спиридонова // Иностр. яз. в shk. – 2008. – № 6. – С. 73–77.
7. Трофимов О. Е. Підготовка майбутніх учителів до використання аудіовізуальних і комп'ютерних технологій навчання. Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2002. – 19 с.
8. Сучасні тенденції комп'ютеризації процесу навчання іноземним мовам: Зб. наук. праць / В. Е. Краснопольський та ін. (уклад.); О. Л. Голубченко (ред.). – Луганськ: Східно-український національний ун-т ім. Володимира Даля, 2003. – 128 с.
9. Фадеев С. В. Про питання застосування комп'ютера в навчанні ІМ / С. В. Фадеев // Иноземні мови в школі. – 2003. – № 5. – С. 15–17.

Анотація. У статті дається огляд особливостей сучасного етапу розвитку освітньої системи в Україні, яка характеризується широким використанням нових технологій навчання, що базуються на використанні нетрадиційних методів та засобів навчання.

Ключові слова: освітня система, комунікативна компетенція, технічні засоби навчання, інформаційні технології.

Summary. *The article looks at the peculiarities of a modern stage of educational system development in Ukraine, which is characterized by a wide usage of brand new education technologies, which are based on the usage of non-traditional methods and ways of teaching. At the practice stage the skills formation and use of grammatical structures continue through the implementation of training exercises using computers and forming grammatical competence in general through simulations and implementation of elements of role playing game based on a film fragment through group activities of students. For unsupervised activities of students it is possible to develop additional computer-based exercises, aimed at preventing the mistakes most often allowed by students in this grammatical topic.*

At the control stage students conduct a test under the guidance of a teacher using computers. The acquired skills of the formation and use of the structure being studied are checked. The object of control is the level of formation of abilities to use a grammatical skill to express their thoughts in oral and written speech in the appropriate time form. The students' answers are recorded by the teacher.

On the basis of summarizing the theoretical positions of integrated use of technology in learning a foreign language we can draw the following conclusions: the development and improvement of study aids, increasing of their didactic and educational opportunities there are new options for their rational combination into the systems to achieve higher efficiency of the process of teaching foreign languages.

In recent years, this issue has become particularly relevant in connection with the emergence of such newest technical equipment as computer, video, and electronic-acoustic linguaphone equipment. Comprehensive use of video, computer and linguaphone equipment in the process of learning foreign languages creates a special communicative environment, which provides for the acquisition of solid knowledge and the formation of foreign language grammatical competence by increasing the ability of students to perceive and process information.

Key words: *educational system, communication competence, study aids, information technologies.*

Отримано: 8 серпня 2017 р.